

AFSCHRIFT

beschikking

RECHTBANK AMSTERDAM

Afdeling privaatrecht

zaaknummer / rekestnummer: C/13/717856 / HA RK 22-144

Beschikking van 13 april 2023

in de zaak van

GAL FLÖRSHEIM,
wonende te Tel Aviv,
verzoeker,
advocaat mr. A. Kara te Maastricht,

tegen

de naamloze vennootschap
N.V. BANKIERSKANTOOR LISSER EN ROSENKRANZ,
laatstelijk gevestigd te Amsterdam.

Partijen worden hierna G. Flörsheim en de bank genoemd.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- het verzoekschrift, met producties, ter griffie binnengekomen op 24 mei 2022,
- de beschikking van de rechtbank van 29 september 2022 waarbij een mondelinge behandeling is bepaald,
- het proces-verbaal van de op 22 december 2022 gehouden mondelinge behandeling en de daarin genoemde stukken.

1.2. Op 24 mei 2022 heeft de rechtbank mr. A. Kara verzocht om gegevens van de overige erfgenamen van S.J. Flörsheim. Per brief van 7 juni 2022 heeft mr. A. Kara die informatie verstrekt en tevens laten weten dat onderzoek is verricht naar de erfgenamen van de overige aandeelhouders. Die gegevens zijn overgelegd. De erfgenamen zijn als belanghebbenden opgeroepen.

1.3. Tijdens de mondelinge behandeling is aan mrs. A. Kara en L. Fremy gevraagd waarom geen van de erfgenamen van F. Koenigs staan vermeld in de brief van 7 juni 2022 zodat zij eveneens opgeroepen hadden kunnen worden als belanghebbenden. Mr. L. Fremy heeft daarop geantwoord dat hij C.F. Koenigs persoonlijk kent en van haar heeft vernomen dat zij geen bezwaar heeft tegen de behandeling van het verzoek om de vereffening te heropenen.

1.4. Per e-mail van 23 januari 2023 heeft C.F. Koenigs de rechtbank bericht te hebben vernomen van de onderhavige procedure en ook een belanghebbende te zijn. Zij heeft verzocht om inzage in of kopieën van de stukken die zijn ingediend bij de rechtbank. Na ontvangst van die stukken heeft C.F. Koenigs verzocht zich te mogen uitlaten over het verzoek. Daartoe is zij in de gelegenheid gesteld. Per brief van 9 februari 2023 heeft zij zich uitgelaten, mede namens de erven Maaïke Boot-Van der Waals, F. Thio, L. van der Waals, F.W. van der Waals-Goudsmit, F. Koenigs, en C. Boerlage, waarna van de zijde van Flörsheim op 27 februari 2023 is gereageerd. Vervolgens heeft de rechtbank op 17 maart 2023 en op 20 maart 2023 een e-mail van C.F. Koenigs met bijlage ontvangen met daarin een korte nadere reactie op de brief van 27 februari 2023 zijdens Flörsheim.

1.5. De beschikking is bepaald op heden.

2. De feiten

2.1. De bank, overwegend bestaande uit Joodse aandeelhouders, is op 17 september 1923 opgericht. S.J. Flörsheim was één van de aandeelhouders. S.J. Flörsheim is op 14 december 1979 overleden. G. Flörsheim is een van zijn erfgenamen.

2.2. F. Koenigs was een van oorsprong Duitse bankier die tekeningen en schilderijen verzamelde. Hij had een grote collectie oude tekeningen opgebouwd (hierna: de collectie). In 1922 of 1923 is hij met zijn gezin naar Haarlem verhuisd. F. Koenigs was ook één van de aandeelhouders van de bank.

2.3. Tussen de bank en F. Koenigs is een geldleningsovereenkomst aangegaan waarbij F. Koenigs zijn collectie heeft gebruikt om zekerheid te stellen voor de aflossing van de lening.

2.4. In het voorjaar van 1935 heeft F. Koenigs een groot deel van zijn collectie in bruikleen gegeven aan de gemeente Rotterdam ten behoeve van het (toenmalige) Museum Boijmans. De collectie werd door Museum Boijmans verzekerd voor 4,5 miljoen gulden.

2.5. Op 2 april 1940 hebben de aandeelhouders van de bank besloten de vennootschap te liquideren. Daarbij zijn S.J. Flörsheim, P.J. Jürgens en A.E. Rahusen benoemd tot liquidateurs.

2.6. F. Koenigs was ten tijde van de liquidatie niet in staat om de geldlening terug te betalen aan de bank. De collectie is toen door hem aan de bank overgedragen. F. Koenigs heeft Museum Boijmans hierover per brief van 2 april 1940 bericht.

2.7. Bij brief van 8 april 1940 heeft de bank Museum Boijmans bericht dat F. Koenigs de collectie aan haar heeft overgedragen en heeft zij het museum verzocht om een termijn waarbinnen de collectie aan de bank ter beschikking zou worden gesteld.

2.8. Bij brief van 9 april 1940 heeft de bank aan D.G. van Beuningen (hierna: Van Beuningen) bevestigd dat "Collectie F. Koenigs" door de bank aan hem is verkocht voor 1 miljoen gulden.

2.9. Op 27 mei 1946 is P.J. Jürgens aangesteld als vereffenaar van de bank en op

---

3 januari 1947 M. Meyer.

2.10. Op 30 september 1962 werd de liquidatie beëindigd en de bank opgeheven.

3. Het verzoek en het verweer

3.1. Het verzoek strekt tot heropening van de vereffening en benoeming van een vereffenaar als bedoeld in art. 2:23c Burgerlijk Wetboek (BW). Daartoe stelt G. Flörsheim dat sprake is en/of kan zijn van onbehoorlijke (eerdere) vereffening omdat na liquidatie van de bank is nagelaten rekening en verantwoording af te leggen op een wijze als voorgeschreven in artikel 26 van de Akte Letter. Daarnaast stelt G. Flörsheim dat sprake is van het bestaan van een (potentiële) bate. Die bate bestaat uit het waardeverschil van de verkoopopbrengst van de collectie van F. Koenigs aan Van Beuningen en de daadwerkelijke waarde. Dat de collectie, toen deze in bruikleen werd gegeven aan Museum Boijmans, werd verzekerd voor een bedrag van 4,5 miljoen gulden is een aanwijzing dat de verkoopopbrengst van 1 miljoen gulden te laag is geweest. G. Flörsheim betoogt dat Van Beuningen bekend was met de te lage prijs en misbruik heeft gemaakt van de omstandigheden waardoor de bank is benadeeld. Na heropening van de vereffening zal aan de Nederlandse Adviescommissie Restitutieverzoeken hierover een bindend advies worden gevraagd op basis van de *Washington Principles on Nazi-Confiscated Art*.

3.2. C.F. Koenigs heeft verweer gevoerd tegen heropening van de vereffening van de bank. Zij voert daartoe aan dat de bank nooit eigenaar is geworden van de betreffende collectie. F. Koenigs heeft de collectie niet in volle en vrije eigendom overgedragen aan de bank. De bank heeft de collectie slechts verkocht om met de verkoopopbrengst de uitstaande schuld van F. Koenigs te kunnen voldoen. Van een potentiële bate van de bank kan aldus geen sprake zijn.

3.3. Op de stellingen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. De vraag die voorligt is of de vereffening van de bank die in 1962 is opgehouden te bestaan kan worden heropend omdat er sprake is van mogelijke bate.

4.2. Krachtens het overgangsrecht (artikel 35 lid 2 van de Wet van 3 april 1969, Stb. 167 (Invoeringswet Boek 1 Nieuw BW) en artikel 9 van de Wet van 2 april 1991, Stb. 198 (Invoeringswet Boeken 3, 5 en 6 Nieuw BW) is artikel 2:23 BW (oud; thans artikel 2:23c BW) van toepassing. Dit artikel laat de heropening van de vereffening op verzoek van een belanghebbende toe, indien achteraf nog van het bestaan van een bate blijkt.

4.3. G. Flörsheim is, als zijnde de (latere) erfgenaam van één van de aandeelhouders van de bank, belanghebbende bij de heropening van de vereffening. Hij stelt dat de mogelijke bate bestaat uit het waardeverschil tussen de verkoop van de verkochte collectie van F. Koenigs door de bank en de daadwerkelijke waarde van de collectie, zoals onder meer blijkt uit de hiervoor onder 2.4 genoemde taxatie. Dit waardeverschil kan naar het oordeel van de rechtbank als een potentiële bate in de zin van artikel 2:23c BW worden beschouwd. De rechtbank gaat voorbij aan het argument van C.F. Koenigs dat de eigendom van de collectie nooit door F. Koenigs is overgedragen aan de bank waardoor van een bate

---

van de bank ook geen sprake kan zijn. De onderhavige procedure biedt geen ruimte voor een inhoudelijke beoordeling van dit standpunt. Hierbij zij opgemerkt dat in een eerdere procedure tussen erfgenamen van F. Koenigs enerzijds en de gemeente Rotterdam, Stichting Museum Boijmans van Beuningen en Stichting tot Beheer Museum Boijmans anderzijds is geoordeeld dat de collectie van F. Koenigs in 1940 in eigendom is overgedragen aan de bank (ECLI:NL:HR:2020:1850).

4.4. Aldus concludeert de rechtbank dat genoegzaam is gebleken van de noodzaak om de vereffening te heropenen. De in het verzoekschrift voorgestelde persoon zal, nu hij zijn bereidheid tot benoeming tot vereffenaar heeft uitgesproken en hij als zodanig niet als vereffenaar ter discussie is gesteld, tot vereffenaar worden benoemd.

4.5. Gelet op deze conclusie behoeven de overige argumenten van de zijde van G. Flörsheim voor de heropening van de vereffening geen bespreking.

5. De beslissing

De rechtbank

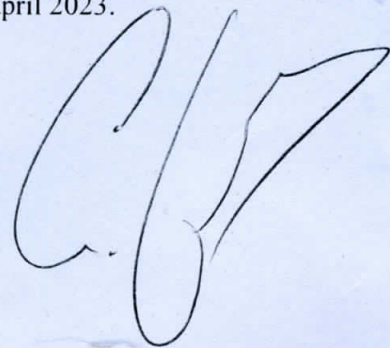
5.1. heropent de vereffening van het vermogen van de naamloze vennootschap N.V. Bankierskantoor Lisser & Rosenkranz, laatstelijk gevestigd te Amsterdam,

5.2. benoemt tot vereffenaar:

Eyal Dolev
7 Fishman Maimon Street
64236 Tel-Aviv
Israel

5.3. verklaart de beslissingen onder 5.1. en 5.2. uitvoerbaar bij voorraad.

Deze beschikking is gegeven door mr. L. Voetelink, rechter, bijgestaan door mr. M.W.J. Kerren, griffier, en in het openbaar uitgesproken op 13 april 2023.

VOOR AFSCHRIFT CONFORM

De griffier van de
Rechtbank Amsterdam

W. Steen

v